

השבת על כבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו רבי ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

לך עמהם ... [עצת בלעם]

(לקוטי הלכות - יין נסך ד', יז)

זה כלל גדול שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, כמו שמצינו אצל בלעם שאמר לו ה' יתברך: **לך עמהם** וכו', אף על פי שרצונו יתברך לא היה לזה כלל. ויש בענין זה סתרי נסתרות הרבה. כי שם עיקר הבחירה, שהיא חידוש נפלא יותר מכל החידושים והנפלאות שברא ה' יתברך, כמבואר בספרים. ועיקר הבחירה היא בבחינה זאת, בבחינה **בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו**, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: **הבא לטהר מסייעין לו, הבא לטמא פותחין לו**; וכמו שכתוב: **כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך וכו'.**

וזה עיקר גלות השכינה, שכל אחד כפי מעשיו כן הוא חובש ותופס את השכינה, וקודשא בריך הוא כביכול בגלות; עד שנאמר **כביכול אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים**, כמו שכתוב בזהוה הקדוש כמה פעמים.

וזה שכתב [רבינו ז"ל] (לקוטי תנינא, סי"ג) שעל ידי שלומדין לתלמיד שאינו הגון נתפס בתפיסה, חס ושלום. כי על ידי זה יכול התלמיד להיות נכשל יותר על ידי שהוא אינו הגון ומהפך דברי אלקים חיים, כנ"ל. ועל ידי זה יכול להמשיך ולתפוס את קודשא-ברוך-הוא ושכינתיה, כביכול, לתוך דעתו הרעה, שיהיה נצטייר האור כפי דעתו הרעה - שזה עיקר גלות ה' יתברך - כאילו הוא חבוש ותפוס בתפיסה, כי הוא חבוש כביכול בתפיסת המוחין של התלמיד שאינו הגון, עד שמוכרח כביכול להנהיג ולסייעו כפי דעתו, וכנ"ל. וכל זה מחמת כח הבחירה, שיש לה תוקף גדול מאד, כידוע.

וזה היה כל עצת בלעם הרשע להחטיא את ישראל; ועצתו היתה עמוקה מאד, כי רצה להחטיא דייקא את גדולי ישראל, כשאמרו רבותינו ז"ל, שהמדינית אמרה להחטיא את משה וכו' ואם שזה לא עלתה בידם, אבל אף על פי כן החטיא נשיא מישראל מנהיג הדור. ולא די שחטא כל כך, אף גם הסיתו הבעל דבר להביא המדינית לפני משה, כי רצה להתיר עריות בפרהסיא. כי זה היה עיקר כוונת בלעם הרשע והסטרא אחרא, להתגבר ברשעותם כל כך, עד שיהפכו האמת לגמרי, לעשות מעבירה מצוה וכנ"ל.

כי בלעם היה טמא גדול, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, והתגבר ברשעתו ובדרכי כשפיו עד שמשך על עצמו רוח נבואה, עד שהיה גדול בנבואה מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, וכל זה מחמת גודל כח הבחירה הנ"ל שיש כח האדם להכריח כביכול את רוח הנבואה שישירה עליו כרצונו, להמשיך האור העליון ולציירו כרצונו.

ועל כן באמת היו ישראל אז בסכנה גדולה, כמו שכתוב: **עמי זכר נא מה יעץ עליך בלק ומה ענה אותו בלעם** וכו', וכמו שכתוב בזהוה הקדוש, שמימות עולם לא היו ישראל בסכנה כזאת כמו אז. וכל זה מחמת גודל כחו של הבעל בחירה וכנ"ל. אבל ה' יתברך חמל עליהם, וצייר האור בעצמו, בבחינת **ברכה** וכו' כמו שכתוב שם. ועל כן עיקר אריכת הגלות על ידי המחלוקת ושגאת חנם, כי זאת היה בעוכרנו. כי על ידי זה חרב בית שני, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ועדיין מרקד בינן ומאריך הגלות על ידי זה ביותר.

כי אף על פי שבעולם הזה יש הרבה עוונות - ובפרט פגם הברית שמצוי מאד, ה' יתברך יציל להבא - אף על פי כן הלב היה מתתקן על ידי צדיק האמת שבכל דור, שהוא מאיר בישראל דרכים קדושים אמתיים להשיבם מדרכיהם הרעים ולתקנם כולם. אך הבעל דבר התפשט לאורכו ולרוחבו, להרחיק מאד מהצדיק האמת שיש לו כח זה. כי בודה שקרים וכזבים עליו ועל כל הנלווים אליו, בחייו ולאחר הסתלקותו, עד שהתלבש בגדולי הדור, עד שהכניס בהם שמצה לרודפם ולהודפם וכו', וכנ"ל. וכל זה מחמת שאלו חכמים בעיניהם שהם המנהיגים החולקים, הם חכמים שדין יהודאין, שהם מהפכין האמת תמיד כנ"ל, כי משם עיקר כח היצר הרע וכנ"ל.

ועל כן עיקר התיקון על ידי המשכת אמתת האמת הנמשך מאורו של משיח, שמתנוצץ בתוך תוקף הגלות, שבלא זה לא היינו יכולים להתקיים כלל כידוע. כי עיקר גמר התיקון יהיה על ידי משיח צדקנו, שהוא משה בעצמו, כמו שכתוב: **עד כי יבוא שילה דא משה משיח**. כי אז יתקן מה שטעה בהכאת הצור, שמשם נמשך שורש המחלוקת, בקדושה. כמו שכתוב בזהוה הקדוש:

אלמלא הכה משה בצור לא הווי טרחי רבנן

בשמעתתא. כי מהכאת הצור, שעל ידי זה טרחי רבנן בשמעתתא, על ידי זה נתרבו מחלוקות דסטרא אחרא שבין ישראל, שעל ידי זה נחרב הבית המקדש, ועל ידי זה נתארך הגלות (ובכל זה יש הרבה לבאר) והתיקון על ידי משיח שהוא משה בעצמו, כנ"ל.

תיקון הברית

(אוצר היראה - ברית, מ"ח)

בבחינת למעלה מהזמן עצמו, שם אין שייך שום תיקון, ועיקר התיקון כשירודין לבחינת תחת הזמן ואין נלכדים שם בהבלי הזמן, חס ושלום, רק זוכין להתגבר כנגד תאוות הזמן, ומקשרים ומעלין בחינת הזמן לבחינת למעלה מהזמן, שזהו עיקר מעלת הזווג דקדושה, כי עיקר אחיזת הזמן הוא מסטרא דנוקבא [צד הנקבה] כנ"ל, ועל-כן שם עיקר הנסיון והתיקון, כי מי שפוגם בזה, חס ושלום, אזי הוא נופל ביותר אל תחת הזמן, ששם עיקר אחיזת סטרא דמותא, חס ושלום.

אבל מי שזוכה להתחבר עמה בקדושה ובטהרה, אזי אדרבא עיקר התיקון על-ידה, על-ידי שמקשר ומעלה על-ידה את הזמן לבחינת למעלה מהזמן, ועל-ידי-זה נעשים הולדות קדושות, ונתגלה אלקותו יתברך בעולם, שכל זה על-ידי שנכלל הזמן ונתחבר בבחינת למעלה מהזמן, שמשם שורש ההולדה. ועל-כן נקרא הזווג "עונה", מלשון עונה וזמן, כי זה עיקר התיקון ליחד ולחבר הזמן בבחינת למעלה מהזמן, שזה בחינת התחברות אשה בבעלה בקדושה ובטהרה.

עצות

(לקוטי עצות - צדיק, ק')

הצדיקים, מנהיגי הדור האמתיים, הם מגרשין מלב ישראל המרה שחורה והעצבות. ועל ידי זה, הם יכולין לבער ולהתלהב לה' יתברך. גם לפעמים בוער האדם ביותר לה' יתברך חוץ מן המידה, וגם זה אינו טוב כי זה מבחינת רוח סערה ונקרא הריסה. והצדיקים משגיחים גם על זה, להכניע הרוח סערה, שלא יבערו יותר מהמידה, רק לב כל אחד מישראל יתלהב לה' יתברך כראוי, במזג השוה.

תפילה

(לקוטי תפילות ב', ט')

● ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שיאירו עלינו זכות וכח הצדיקי אמת, ונזכה על-ידם לשמחה שלימה. ובכחם הגדול ינשבו עלינו ברוחם הקדוש, וינערו ויסירו מלבבנו כל מיני מרה שחורה ועצבות, וכל מיני עפרוריות וכבדות הנופלים על לבנו, עד שנוכה להתלהב ולבער אליך באמת.

● עזרנו וזכנו ברחמיך הרבים, שינשבו ברוחם הקדוש על כל אחד ואחד מאתנו, עמך בית ישראל, רוח קדושה וטהרה, באופן שנוכה לשמחה שלימה באמת כרצונך הטוב, עד שיעבר ויתלהב לב של כל אחד ואחד אליך תתברך לנצח, בתשוקה גדולה ובהתלהבות נמרץ, בהדרגה ובמידה, כראוי לכל אחד ואחד לפי בחינתו באמת, כאשר אתה לבד ידעת כל זה, כי אין מי שיודע לכוון זאת כי אם אתה לבד; עד שנוכה כולנו עמך בית ישראל ליבא דכל עלמא [לב העולם], שכל אחד ואחד מישראל עם סגולה, עם הנבחר מכל העמים, יהיה נעשה לב למקום שצריך להיות שם בבחינת לב, וכולנו כאחד נתדבק אליך ונתלהב אליך באמת, עד שנוכה להכליל בך באמת לעולמי עד ולנצח נצחים. ויקיים בנו מקרא שכתוב: **ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום**, מעתה ועד עולם, אמן נצח סלה ועד.

סיפור

(סיפורים - השמטות, כ')

© פעם אחת היה זקן אחד, מחשוביו של הבעל שם טוב, ושמע ממנו, שהוא יהיה לו [להבעל שם טוב] נכד שיוכל לעשות טובה לבעל בחירה. ואחר פטירת הבעל שם טוב נסע לכל נכדי הבעל שם טוב, לראות אל מי כיוון הבעל שם טוב, בדיבורו מעניין בעל בחירה. ובא אצל הרב הקדוש רבי ברוך ז"ל, ושמע בעת שהיה בחוץ איך שהרב הקדוש מתאונן ואומר: **רבונו של עולם, איך עושים טובה לבעל בחירה? ואמר הזקן: אם-כן, לא עליכם התכוון זקנכם, הבעל שם טוב וכו'.**

© וכשבא לרבינו ז"ל, בחוץ שמע שרבינו ז"ל אמר בתנועה עמוקה, כדרך תנועות רבינו ז"ל: **אני יכול לעשות טובה לבעל בחירה! ואמר הזקן: עליכם כיוון זקנכם, שתוכלו לעשות טובה לבעל בחירה!**

© (אמר המעתיק: להבין זאת - הלא כל הצדיקים מתלמידי הבעל שם טוב היו עושים בעלי תשובה שהם בעלי בחירות, אלא "לעשות טובה לבעל בחירה" - לא לטל ממנו את הבחירה, ורק לסעוד ולסמכו בעצות וכו', שהוא בעצמו יטה בחירתו לטוב ודווקא שתהיה לו בחירה, וזהו עיקר תשובת המשקל ממש, וזה לא היה רק אצל רבינו ז"ל, כי שאר הצדיקים עשו בעלי תשובה, ולקחו אותם על כתפם, ולא החזירו להם הבחירה, לילך שוב באלו המקומות שעברו וכו'. ויש הרבה לדבר ולבאר בזה ולהראות בעליל שכן הוא, ודי למבין).

חיי מוהר"ן

(תקמ"ז)

§ בעת שהיתה השרפה פה, פעם אחת בשבת ופעם אחת ביום הכפורים, היה רצונו שנקל מאד בעניין הצלת ממונו, ולבלי להחמיר בזה כלל (פשוט דרצונו לומר באופן המותר על-פי דין בלי חומרות יתרות). ואחר יום-כיפור, דיבר מזה ואמר שיש כמה שאלות ותשובות שמקלן ומתירין הרבה בזה. ואמר שאין ראוי להחמיר בעניין זה. ואמר: זה אני יודע מכבר, שיש אנשים שבשביל חומרא אחת מבטלין הרבה מאד מעבודת ה', כמעט הכל. כי הלא כמה האדם מייגע עצמו בשביל חפציו וממונו, ונוסע לדרכים ומבטל עצמו הרבה מתורה ותפלה ועבודת ה', ימים הרבה, בשביל להרוויח ממון, ואחר-כך בשביל חומרא אחת יאבד הכל, חס ושלוש, ויצטרך שנית לבטל עצמו הרבה.

§ ואמר על עצמו, שכשהוא מוליך ממון אצלו בדרך, הוא מדקדק מאד לגנוזו יפה בבגד שלו, בתוך בית יד כנגד לבו, ושלא יהיה

בו שום קרע ונקב. ואף-על-פי-כן בכל עת שהוא בדרך הוא ממשמש בכיסו בכל שעה, אם יש אצלו הממון. ובכל עת שנזדמן שאחד מאנשי-שלומנו נאבד אצלו איזה סך ממון בדרך, והיו באים בקובלנא לפניו, היה מבזה ומוכיח אותו מאד על-זה, על שלא נזדרז בשמירתו יפה.

מכתב

(מספר אבי הנחל - מכתב ו')

ב"ה, ו' אייר תשי"ט. טבריא.

נאמן לבי מר זלמן שזר, הדגול בנשמה גבוהה וכו' וכו' שלום וישע רב. ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נידח, וכשרואה שהאדם נופל למקום נמוך ורחוק מהתורה ביותר, בתכלית השפלות והפחיתות, והסטרא אחרא והטומאה מתפשטין עליו מאד ומסבבין אותו מכל צד, ורוצין לבולעו לגמרי, חס ושלוש חס ושלוש, אזי דווקא ה' יתברך מרחם עליו ומזמין לו שם רמזים לפי אותו המקום. ומזמין לו איזו זכות, שיכול לזכות בזה המקום הרחוק דייקא. וזה הנסיון והבחירה שלו. ואם יזכה לזכור שם בה' יתברך, ולעשות שם מה שמרמוז לו ה' יתברך בכל מקום שהוא, בקל יוכל לשוב לה' יתברך.

§ הצדיק הגדול במעלה מאד שזיכך עצמו מכל וכל, הוא אינו מת כלל, כי גם לאחר הסתלקותו הוא עוסק בתיקון נפשות ישראל יותר מבחינו, מחמת שאז עולה בכל פעם למדרגות גבוהות ונפלאות ונשגבות כל כך, עד שיכול לתקן הכל. כי עיקר התיקון צריכין לקבל ממקום הגבוה ביותר, וכל אחד כל מה שקלקל יותר ויותר, חס ושלוש, הוא צריך לקבל התיקון מבחינה הגבוהה ורחוקה עוד יותר.

§ וזה בחינת **מרחוק ה' נראה לי**, מרחוק דווקא, **ממרחק תביא לחמה**, שעיקר התיקון צריכין לקבל ממרחק מבחינה הגבוהה ורחוקה ממנו מאד. אבל העיקר שצריכין לשבר מניעות הרבה קודם שזוכין להתקרב לזה הצדיק, כי המניעות רבות ועצומות מאד בלי שיעור, בפרט מניעת המוח, שיש שאינם מאמינים בעצמם שיוכלו לקבל תיקון לפי עוצם ריבוי קלקולם בכל פעם בלי שיעור ימים ושנים הרבה. ואף על פי שתולין הקלקלה בעצמם, גם זה הוא בחינת מניעת המוח, שאינם מאמינים בגדולת חסדי ה' יתברך אשר לא תמנו ולא כלו לעולם, ובגדולת הצדיק האמתי הממשיך חסדים נפלאים חדשים בכל פעם, עד שכל מי שחפץ לקבלם יכול לזכות על ידו ולהתתקן, אפילו קלקל כמו שקלקל, חס ושלוש.

§ עיקר הארת כבודו יתברך בעולם הוא רק על ידי הצדיק, המצדיק את הרבים ומשתדל לקרב את הרחוקים ולהחזירם לה' יתברך, שזה עיקר כבודו יתברך ונתעלה ונתגדל כבודו בעולם. על כן צריך כל אדם להשתדל מאד לקרב הרחוקים לה' יתברך. גם אין לאדם לומר איך אני יכול להתקרב לה' יתברך ואני רחוק כל כך על ידי ריבוי מעשי הרעים, כי אדרבא, כל מה שהוא רחוק ביותר יתגדל על ידו כבוד ה' יתברך ביותר, כשישתדל לשוב ולהתקרב אליו יתברך, כי זה עיקר כבודו יתברך.

§ המעתיק והמסדר. המתפלל תמיד בכל יום בעד שלומו וטובתו בכל לב במסירות נפש. דורש שלומו ושלוש הנלווים אליו.

ישראל דב אודסר

צדקה וחסד

(אוצר היראה - צדקה וגמילות חסדים, ט"ו)

❖ על-ידי לקט שכחה ופיאה שנותן לעניים, היינו על-ידי נתינת הצדקה, על-ידי זה נותן כח להשכינה, שהיא עניה בגלותא, ולהצדיק בחינת משיח שנקרא עני, לילך בשדה העליונה וללקט לקטים וברורים מכל התעוררות שמתעורר כל אחד מישראל, בכל פעם, לה' יתברך, ולבנות מהם בניין הקדושה.

לעילוי נשמה:

ר' שמואל מוני קרויזר בן ר' חיים יוסף, ז"ל [י"ד תמוז]
ר' שמעון חדאד בן ר' מאיר, ז"ל [כ' תמוז]